

орієнтованій системі управління підприємством: наук.-практ. конф. (м. Полтава, 30-31 березня 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. Ч.2. С. 571–573.

2. Сеньків М., Габа М., Шевчук А. Географія і сучасний стан апітуризму в Україні та Словенії. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія : Туризм*. 2020. Т. 3, № 2. С. 175-184.

3. Сіромаха А. О., Аріон О. В. Розвиток апітуризму в Україні. *Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів*. 2021. Вип. 1(1). С. 24-32.

4. Українські пасічники виходять із тіні – зросла кількість зареєстрованих пасік і бджолосімей. URL: <https://brdo.com.ua/news/ukrayinski-pasichnyky-vyhodyat-iz-tini-zrosla-kilkist-zareyestrovanyh-pasik-i-bdzholosimej/>

5. Кількість та розмір пасік в Україні за областями. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/%201140-kilkist-ta-rozmir-pasik-v-ukrayini-za-oblastyami--infografika>

6. У 2023 році ЄС імпортував меду на 359,3 млн євро. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240520-1>

Тараненко О. О.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри
туристичного та готельного бізнесу*

Соболь В. В.

аспірант

*Полтавський університет економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна*

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Різноманіття видів туризму забезпечує можливість його провадження на будь-якій території. Якісно розроблений регіональний туристичний продукт є привабливим для іноземних та внутрішніх туристів. Внутрішній туризм є важливим джерелом попиту на вітчизняні туристичні продукти. В нинішній час туристичний ринок України функціонує в умовах значних обмежень для обслуговування внутрішніх туристичних потоків. В умовах подальшої невизначеності соціально-економічних умов господарювання, регіональна туристична політика повинна бути спрямована на адаптацію туристичної пропозиції до потреб і можливостей внутрішнього туриста.

Індустрія туризму інтегрована в економіку регіону за допомогою коопераційних відносин, соціальної, ринкової, комунікаційно-технічної інфраструктури, на основі взаємодії ринкових сил попиту та пропозиції, скорегованих державною економічною політикою, та базується на єдиних регіональних ресурсах: природно-кліматичних, географічних, екологічних, культурно-історичних, інфраструктурних (трудових, фінансових, інформаційних, технологічних), організаційно-економічних [1].

Туристична спеціалізація регіонів ґрунтується на наявності і типах рекреаційних ресурсів, рівні розвитку відповідної інфраструктури і всіх видів діяльності, що входять до індустрії туризму. Переважання у структурі

туристичних ресурсів культурно-історичної складової зумовлює туристично-екскурсійну спеціалізацію регіону, у випадку переважання природно-рекреаційної складової – спеціалізація буде туристично-рекреаційна або курортна [1]. Регіони, що недостатньо забезпечені культурно-історичними чи рекреаційними ресурсами можуть розвивати менш поширені види туризму (подієвий, індустріальний, сільський зелений та інші), залежно від наявного ресурсного забезпечення на основі державно-приватного партнерства.

У 2020 р. кількість внутрішніх туристів, що обслуговувалися туроператорами і турагентствами в Україні складала 187,5 тис. осіб. Більшість подорожувала з метою відпочинку та проведення дозвілля (64,9%), а також зі службовою, діловою, навчальною метою (24%). В регіональному розрізі найбільше внутрішні туристи відвідали м. Київ та Київську область (45,2%) та Івано-Франківську область (26,8%). При цьому м. Київ та Київську область відвідало 94,2% відсотки внутрішніх туристів, що подорожували зі службовою, діловою та навчальною метою, а Івано-Франківську область відвідав 41,2% внутрішніх туристів, що подорожували з метою відпочинку та проведення дозвілля [2]. З початком бойових дій на території України внутрішній туризм зазнав негативного впливу, зокрема через руйнування культурної інфраструктури. Станом на 25 жовтня 2024 року зазнали збитків 2109 об'єктів культурної інфраструктури без урахування пам'яток культурної спадщини. З них 368 – знищені (17,45%). Руйнувань зазнали клубні заклади, бібліотеки, музеї, театри на території 297 територіальних громад (20,2% від загальної кількості ОТГ) у Вінницькій (3,2%), Дніпропетровській (20%), Донецькій (87%), Житомирській (17%), Закарпатській (2%), Запорізькій (40,3%), Кіровоградській (2%), Київській (27,1%), Луганській (46,2%), Львівській (5,5%), Миколаївській (44,2%), Одеській (9,9%), Полтавській (4%), Сумській (62,7%), Харківській (58,9%), Херсонській (43%), Хмельницькій (17%), Черкаській (6,1%), Чернігівській (49%) областях та м. Києві [3]. Разом з тим, мобілізація внутрішньорегіональних резервів та адаптація туризму до функціонування в умовах військового стану дозволили стабілізувати ситуацію. Про це свідчить збільшення податкових надходжень від туристичної галузі за останні роки у переважній більшості регіонів. За 1 півріччя 2024 р. найбільший обсяг податкових надходжень зафіксовано у Львівській – 194 млн 778 тис. грн, Київській – 123 млн 838 тис. грн, Івано-Франківській – 119 млн 462 тис. грн, Одеській – 60 млн 647 тис. грн та Дніпропетровській – 59 млн 490 тис. грн [4]. Подальший розвиток внутрішнього туризму можливий у регіонах з відсутністю активних бойових дій та за умови дотримання низки вимог: розробка схем маршрутів екскурсій та подорожей має здійснюватися з урахуванням розміщення бомбосховищ; розклад туристичних подорожей має враховувати графіки дії комендантської години; розробка маршрутів екскурсій та подорожей має здійснюватися з урахуванням розміщення на місцевості об'єктів критичної чи військової інфраструктури, проведення масових заходів [5].

Таким чином, розвиток внутрішнього туризму в Україні на регіональному рівні відбувається поступово в складних соціально-економічних умовах та потребує ефективного використання внутрішніх туристичних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Регіональний туристичний продукт: проектний підхід до забезпечення конкурентоспроможності : монографія / За заг. ред. М.М. Іжі, К.Д. Бабова, Т.М. Безверхнюк. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. – 626 с.
2. Туристична діяльність в Україні у 2020 році. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. 2109 об'єктів культурної інфраструктури зазнали пошкоджень чи руйнувань через російську агресію. URL: <https://mcsc.gov.ua/news/2109-obyektiv-kulturnoyi-infrastruktury-zaznaly-poshkodzhen-chy-rujnuvan-cherez-rosijsku-agresiyu/>
4. Динаміка податкових надходжень по областях за перше півріччя 2024 року. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dinamika-podatkovih-nahhodzhen-po-oblastyah-za-pershe-pivrichchya-2024-roku>
5. Зарубіна А., Сіра Е., Демчук Л. Особливості туризму в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1543/1484>

Терещенко М.В.

ВСП «Київський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»,

Трикіша М. С.

викладач циклової комісії туризму та готельно-ресторанної справи

Київського торговельно-економічного фахового коледжу

Державного торговельно-економічного університету

м. Київ, Україна

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

У сучасному світі безбар'єрне середовище та інклюзивний туризм стають рушійними силами розвитку туристичної індустрії. Цей вид туризму набирає обертів як у мегаполісах, так і у сільських місцевостях. Для невеликих міст він вирішує низку проблем, зокрема для людей з інвалідністю. Рівень його розвитку обумовлений готовністю до рівноправної взаємодії з людьми з обмеженими можливостями, наявністю доступних умов проживання та розвитком законодавчої бази.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, понад 10 мільярдів людей у світі, або близько 15% населення планети, мають ту чи іншу форму інвалідності. Понад 24 000 з них - діти. Станом на 1.01.2020 270 млн осіб в Україні мають інвалідність, у тому числі 222,3 тис. — I групу інвалідності, 900,8 тис. — II групу інвалідності, 1416,0 тис. — III групу інвалідності та 163,9 тис. дітей-інвалідів [1]. Зрозуміло, що ці цифри вже мають тенденцію до незворотного зростання. Сучасна Україна перебуває в умовах повномасштабної війни з російськими окупантами, постійних терористичних атак на мирне населення, значної кількості жертв з лав українських військовослужбовців, волонтерів, рятувальників, медичних працівників та комунальників, і має висловити особливу подяку їхньому героїзму, мужності та непереможності у